

ปิดตำนาน บริการโทรเลข ถึงเวลาเกษียณ รหัส 'มอริส'

30 เม.ย. 2551 บริษัท กสท โทรคมนาคม จำกัด (มหาชน) จะยกเลิกการให้บริการโทรเลขอย่างเป็นทางการทั่วประเทศ !!! ปิดตำนานบริการโทรเลขที่ให้บริการมากกว่า 133 ปี (พ.ศ. 2418-พ.ศ. 2551)

สาเหตุก็เพราะทนแบกรับค่าใช้จ่ายเดือนละ 25 ล้านบาท เพื่อจ้างบริษัทไปรษณีย์ไทย จำกัด ให้เป็นผู้ให้บริการไม่ไหว ทั้งเป็นกิจการที่ไม่ทำกำไรและมีผู้ใช้บริการโทรเลขลดลงอย่างต่อเนื่อง

โดยช่วง 10 ปีที่ผ่านมาบริการโทรเลขเคยมียอดผู้ใช้สูงสุดอยู่ที่ปีละ 3 ล้านฉบับ หรือเฉลี่ยเดือนละ 2.5 แสนฉบับ แต่ปัจจุบันมียอดใช้งานวันละไม่ถึง 100 ฉบับ หรือประมาณปีละ 4,000 ฉบับ และมีรายได้เพียงเดือนละ 5,000 บาท โดยข้อความในโทรเลขส่วนใหญ่เป็นจดหมายทางหนังสือ

นายชวรงค์ ลิงหนณี รองกรรมการผู้จัดการใหญ่ (สายงานกลยุทธ์องค์กร) บริษัท กสท โทรคมนาคม จำกัด (มหาชน) กล่าวว่า ในช่วง 15 ปีที่ผ่านมาไม่มีบริษัทผลิตเครื่องโทรเลขเพื่อใช้งานแล้ว ดังนั้นประเทศไทยจึงใช้เครื่องคอมพิวเตอร์ที่เขียนเครื่องโทรเลข โดยเขียนโปรแกรมให้ทำหน้าที่เหมือนโทรเลข โดยเครื่องโทรเลขที่ยังมีหรืออยู่อย่างสง่างามต่อให้กับประเทศที่ยังเปิดให้บริการโทรเลข อาทิ ซาอุดีอาระเบีย และ มาเลเซีย

กำเนิดโทรเลขในประเทศไทย

สำหรับสังคมไทยรู้จักโทรเลขในรัชกาลพระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว โดยทรงมีพระราชดำริให้จัดทำไปรษณีย์ขึ้น โดยโปรดเกล้าฯ ให้สมเด็จพระเจ้าน้องยาเธอ เจ้าฟ้าภาณุรังษีสว่างวงศ์ ร่วมกับเจ้าหมื่นเสมอใจราช เตรียมการต่าง ๆ เพื่อเปิดทำการไปรษณีย์

โดยโทรเลขถือกำเนิดขึ้นอย่างเป็นทางการในปี พ.ศ. 2418 จากการที่รัฐบาลไทยมอบหมายให้กรมกลาโหมสร้างทางสายโทรเลขสายแรก จากกรุงเทพฯ ไปปากน้ำ (จ.สมุทรปราการ)

กระทั่งปี พ.ศ. 2428 พระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว ทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ ให้ตั้งกรมโทรเลขขึ้นเพื่อรับช่วงงานโทรเลขต่อจากกรมกลาโหม ซึ่งกิจการโทรเลขในประเทศไทยได้พัฒนาขึ้นอย่างเป็นลำดับ

จนเข้าสู่ยุควิทยุโทรเลขในประเทศไทย ซึ่งเริ่มขึ้นในสมัยจอมพลเรือสมเด็จเจ้าฟ้ากรมพระนครสวรรค์วรพินิต ซึ่งเป็นผู้บัญชาการทหารเรือและได้มีเครื่องรับ-ส่งวิทยุโทรเลขแบบมาร์โคนีใช้เป็นการครั้งแรกในปี พ.ศ. 2450 โดยวิทยาการด้านวิทยุรู้จักแพร่หลายมากขึ้นในรัชสมัยพระบาทสมเด็จพระมงกุฎเกล้าเจ้าอยู่หัว และรัฐบาลได้ประกาศใช้พระราชบัญญัติวิทยุโทรเลข พ.ศ. 2457 โดยกำหนดให้กรมไปรษณีย์โทรเลขมีอำนาจหน้าที่ในการตั้งเครื่องและใช้วิทยุโทรเลข วิทยุโทรศัพทวิทยุในประเทศไทย และให้ข้าราชการทหารเรือทำความตกลงกับกรมไปรษณีย์โทรเลขให้ประชาชนใช้วิทยุโทรเลขได้

ปี พ.ศ. 2471 กองช่างวิทยุ

กรมไปรษณีย์โทรเลขเปิดการสื่อสารทางวิทยุโทรเลขโดยตรงกับทวีปยุโรป โดยติดต่อกับกรุงเบอร์ลิน ประเทศเยอรมนี ซึ่งเป็นครั้งแรกของประเทศไทยที่สามารถส่งข่าวสารทางโทรเลขกับต่างประเทศด้วยคลื่นวิทยุโดยไม่ต้องอาศัยประเทศต่าง ๆ ให้ช่วยถ่ายทอดโทรเลขอีกต่อหนึ่ง

เดิมนั้นการส่งโทรเลขจากประเทศไทยไปต่างประเทศ โดยเฉพาะในทวีปยุโรปต้องอาศัยส่งผ่านทางสายโทรเลขของต่างประเทศ เช่น จากกรุงเทพฯ ไปหาดใหญ่ เข้าประเทศมาเลเซีย ซึ่งอังกฤษปกครอง หรือ จากกรุงเทพฯ ผ่านแม่สอด เข้าประเทศพม่า ซึ่งทำให้เสียเวลาและล่าช้ามาก

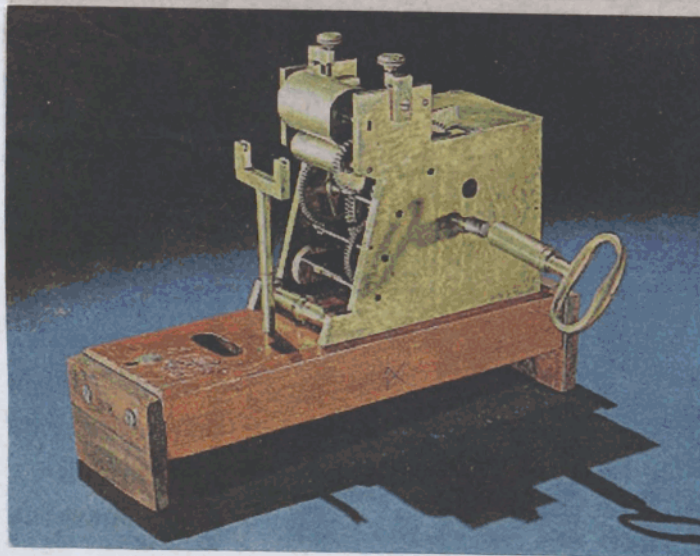
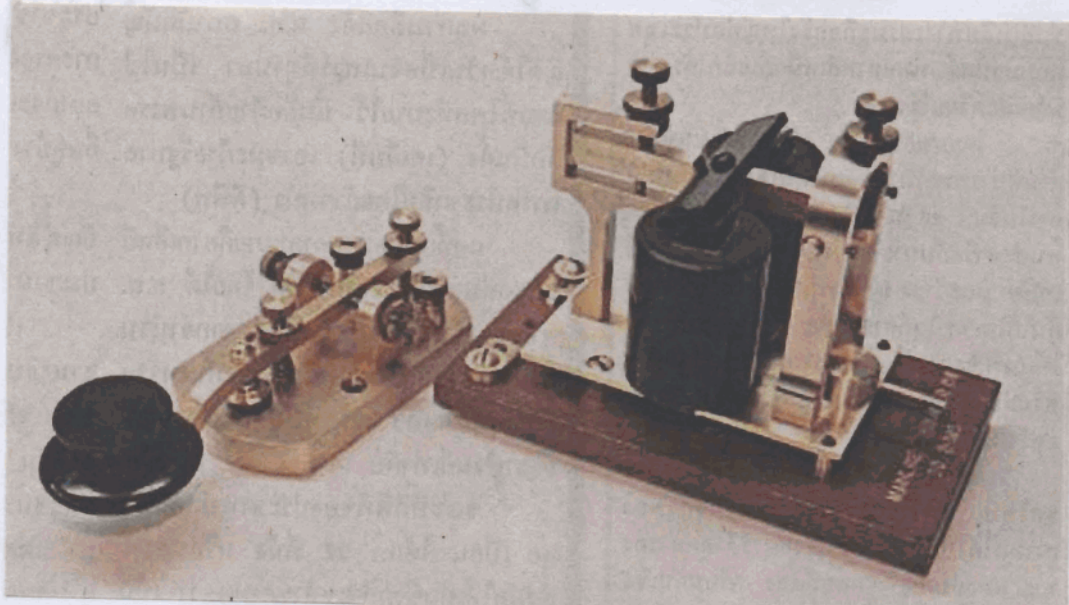
สำหรับการเปิดการสื่อสารทางวิทยุโทรเลขกับต่างประเทศครั้งแรกโดยไม่ต้องผ่านประเทศอื่น ๆ พระบาทสมเด็จพระปกเกล้าเจ้าอยู่หัวรัชกาลที่ 7 พร้อมด้วยสมเด็จพระนางเจ้ารำไพพรรณี พระบรมราชินี ทรงกระทำพิธีเปิด

ภายหลังสิ้นสุดสงครามโลกครั้งที่ 2 ระหว่างปี พ.ศ. 2490-2496 กรมไปรษณีย์โทรเลขเปิดการติดต่อทางวิทยุโทรเลขกับต่างประเทศเพิ่มขึ้นอีกหลายแห่ง ได้แก่ เวียดนาม, ไต้หวัน, อินเดีย, ญี่ปุ่น และเดนมาร์ก

ในปี พ.ศ. 2496 นายสมาน บุญรัตพันธุ์ นายช่างโทรเลขของไทยได้คิดค้นเครื่องโทรพิมพ์ภาษาไทยได้สำเร็จ โดยคิดระบบกลไก (SPACING CONTROL MECHANISM) ต่อมาได้ผลิตเครื่องโทรพิมพ์ทำงานได้ทั้งภาษาไทยและภาษาอังกฤษในเครื่องเดียว โดยใช้ชื่อว่า "เครื่องโทรพิมพ์ไทยแบบ S.P."

กรมไปรษณีย์โทรเลขได้รับรองเครื่องพิมพ์ไทยแบบ S.P. ในปี พ.ศ. 2498 และเริ่มตั้งสร้างเครื่องโทรพิมพ์ไทยจากประ

[ต่อต้นหลัง]

เทศญี่ปุ่นเข้ามาใช้งานรับ-ส่งโทรเลขเป็นรุ่นแรก ระหว่างกรุงเทพฯ-นครสวรรค์, กรุงเทพฯ-อุตรดิตถ์-เชียงใหม่ เมื่อวันที่ 1 ก.พ. 2500 ซึ่งต่อมาได้ขยายการรับ-ส่งโทรเลขโดยใช้เครื่องโทรพิมพ์ออกไปทั่วประเทศ

อุปกรณ์โทรเลขต่าง ๆ ได้ดำเนินการติดตั้งปี พ.ศ. 2504 และเปิดรับ-ส่งใช้งานโทรเลขติดต่อกับต่างประเทศด้วยวงจร HF 1 ARQ เป็นต้นมา โดยเริ่มทำการติดต่อกับโอซากา ประเทศญี่ปุ่น เป็นวงจรแรก

พ.ศ. 2520 กรมไปรษณีย์โทรเลขได้โอนส่วนปฏิบัติการบริการโทรคมนาคมของประเทศไปอยู่ในความรับผิดชอบของการสื่อสารแห่งประเทศไทย เป็นผลให้การให้บริการขยายตัวออกไปอย่างกว้างขวาง

การสื่อสารแห่งประเทศไทยได้ทำการปรับปรุงและเปลี่ยนระบบการรับ-ส่งโทรเลขในประเทศ และระหว่างประเทศจากระบบ MANUAL มาเป็นระบบถ่ายถอดโทรเลขแบบอัตโนมัติ

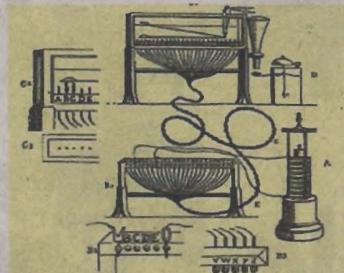
โดยในวันที่ 20 พ.ย. 2521 ได้ทำการขยายการติดต่อโทรเลขระหว่างกรุงเทพฯ กับต่างจังหวัด จำนวน 80 แห่ง พร้อมทั้งจัดตั้งศูนย์ถ่ายถอดโทรเลขย่อยในระบบ TORN TAPE ที่ทำการไปรษณีย์โทรเลข 7 แห่ง ต่อมาได้จัดตั้งชุมสายโทรเลขอัตโนมัติเพิ่มขึ้นในส่วนภูมิภาคอีก 3 แห่ง เพื่อเพิ่มประสิทธิภาพการรับ-ส่ง โทรเลข

โดยกำหนดให้ชุมสายที่ขนาดใหญ่เป็นศูนย์ถ่ายถอดโทรเลขภาคใต้ ขอนแก่นเป็นศูนย์ถ่ายถอดโทรเลขภาคตะวันออกเฉียงเหนือ และนครสวรรค์เป็นศูนย์ถ่ายถอดโทรเลขภาคเหนือ 'ซึ่งชุมสายอัตโนมัติทั้ง 4 แห่ง รวมทั้งกรุงเทพฯ และ

บางรัก สามารถติดต่อกันด้วยระบบสื่อสารทางดาวเทียมและทำงานร่วมกันได้อย่างสมบูรณ์ เมื่อวันที่ 25 ก.พ. 2531 ซึ่งเป็นผลให้การรับ-ส่ง โทรเลขรวดเร็วยิ่งขึ้น

ความหมายของโทรเลข

โทรเลข (Telegraph Service) คือ ระบบโทรคมนาคมซึ่งใช้อุปกรณ์ทางไฟฟ้าทำหน้าที่ส่งข้อความจากที่หนึ่งไปยังอีกที่หนึ่ง เดิมส่งโดยอาศัยสายตัวนำที่โยงติดต่อกัน และอาศัยอำนาจแม่เหล็กไฟฟ้าเป็น

แบบจำลองขั้นตอนการส่งโทรเลข

สำคัญ แต่ระยะหลังมีการใช้วิธีการส่งไร้สายหรือที่รู้จักกันในชื่อ "วิทยุโทรเลข" (Radio Telegraph, Wireless Telegraph หรือ Continuous Wave หรือ CW)

ทั้งนี้ โทรเลขเป็นบริการรับ-ส่ง ข่าวด่วนที่จัดขึ้นเพื่อให้ประชาชนสามารถติดต่อกันได้ทั้งในประเทศและต่างประเทศ โดยผู้ประสงค์จะใช้โทรสารต้องมาใช้บริการ ณ ที่ทำการไปรษณีย์โทรเลขเท่านั้น เว้นแต่ในกรณีที่มีผู้ฝากส่งจะขอส่งโทรเลขทางเทเล็กซ์ หรือ โทรศัพท์

หลักการทํางาน

ของเครื่องโทรเลข

การทำงานของเครื่องส่ง และเครื่องรับโทรเลข เกิดจากคันเคาะของเครื่องส่งให้วงจรไฟฟ้าปิด จากนั้นกระแสไฟจะไหลเข้าไปในขดลวดของเครื่องรับ ทำให้ขดลวดของเครื่องรับเกิดสนามแม่เหล็ก และดูดแผ่นเหล็กมากระทบแกนเหล็ก ทำให้เกิดเสียงที่มีจังหวะเดียวกับคันเคาะ ซึ่งการเปิด-ปิด วงจรนี้ทำให้เกิดเสียงเป็นสัญญาณโทรเลข แล้วจึงแปลงสัญญาณโทรเลขให้

เป็นข้อความ โดยมีกำหนดรหัสสัณฐานโทรเลขไว้ 2 ลักษณะ คือ เคาะแล้วกดไว้ (กดยาว) กับ เคาะแล้วปล่อย (กดสั้น) ซึ่งแทนด้วย - กับ . (ขีด กับ จุด) เรียกรหัสที่ใช้ในการส่งโทรเลขว่ารหัส "มอร์ส"

สำหรับเครื่องรับ-ส่ง โทรเลขประกอบด้วย แบตเตอรี่, คันเคาะ หรือเครื่องส่ง, เครื่องรับ และสายไฟ

โดยมีการให้บริการโทรเลขใน

ตัวอักษร	รหัส	ตัวอักษร	รหัส	ตัวอักษร	รหัส	ตัวอักษร	รหัส	ตัวอักษร	รหัส
A	..-	B	-.-	C	-..	D	....	E	.....
F	.....	G	.....	H	.....	I	.....	J	.....
K	.....	L	.....	M	.....	N	.....	O	.....
P	.....	Q	.....	R	.....	S	.....	T	.....
U	.....	V	.....	W	.....	X	.....	Y	.....
Z	.....								

รหัสมอร์สอักษรไทย

ตัวอักษร	รหัส	ตัวอักษร	รหัส	ตัวอักษร	รหัส	ตัวอักษร	รหัส
A	..-	J	.....	S	.....	1	.....
B	-.-	K	.....	T	.....	2	.....
C	-..	L	.....	U	.....	3	.....
D	....	M	.....	V	.....	4	.....
E	.....	N	.....	W	.....	5	.....
F	.....	O	.....	X	.....	6	.....
G	.....	P	.....	Y	.....	7	.....
H	.....	Q	.....	Z	.....	8	.....
I	.....	R	.....			9	.....

รหัสมอร์สอักษรอังกฤษ และตัวเลข

ประเทศ 7 ชนิด ภายใต้บังคับของการสื่อสารฯ ในขณะนั้น ได้แก่ โทรเลขแจ้งเหตุสาธารณภัย, โทรเลขรัฐบาล, โทรเลขบริการ, โทรเลขอุดมศึกษา, โทรเลขสามัญ, โทรเลขข่าวหนังสือพิมพ์ และโทรเลขร้องทุกข์ ส่วนการใช้บริการโทรเลขในประเทศสำหรับประชาชนทั่วไปมี 2 ชนิด คือ โทรเลขบริการ (โทรเลขบริการเสียเงิน) และโทรเลขสามัญ คือโทรเลขที่รับ-ส่ง ปรมาเกี่ยวกับเรื่องส่วนตัว

ขณะที่การให้บริการโทรเลขต่างประเทศมี 8 ชนิด โดยเพิ่มโทรเลขเกี่ยวกับบุคคล ซึ่งได้รับความคุ้มครองในระหว่างสงคราม ตามอนุสัญญาเจนีวา (ลงวันที่ 14 ต.ค. 2402) และโทรเลขสาร โดยไม่มีโทรเลขร้องทุกข์ ส่วนการใช้บริการโทรเลขต่างประเทศสำหรับประชาชนทั่วไปมี 3 ชนิด คือ โทรเลขสามัญ, โทรเลขบริการ และโทรเลขสาร.

นัมเพธ จันท
namphetc@dailynews.co.th